

Utbildningsinspektion i Himnaskolan förskoleklass samt grundskola årskurs 1–5

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Himnaskolan och besökt skolan den 18 och 19 oktober 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument från kommunen och Himnaskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Himnaskolan intervjuades elever, personal och rektor samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i årskurs 2 och 5 samt verksamheten i förskoleklass. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Himnaskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	184
Förskoleklass	50
Grundskola	368

Himnaskolans personal är organiserad i tre arbetslag, s.k. spår, utifrån tanken att eleverna skall tillhöra samma arbetslag från förskoleklass till årskurs 5. Personalen är också indelad i grupper som ansvarar för olika övergripande frågor, exempelvis "antimobbningsgrupp" och "värdegrundsgrupp".

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Himnaskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Himnaskolan som helhet erbjuder eleverna en arbetsmiljö och en pedagogisk verksamhet av god kvalitet. Föräldrar anser sig väl informerade om målen för utbildningen och upplever sig delaktiga i skolans verksamhet.

Personalen är intresserad av att utveckla sin verksamhet under ledning av rektorn. Det är därför angeläget att rektorn försäkrar sig om att personalen i Himnaskolans förskoleklasser och grundskoleklasser ges tillräckliga möjligheter att tillsammans arbeta för att varje elev uppnår målen för utbildningen.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör följa upp och analysera resultaten i samtliga ämnen samt låta dessa analyser ligga till grund för utvecklingen av undervisningen, så att fler elever ges möjlighet att nå målen.
- Handlingsprogrammet mot kränkande behandling bör revideras så att det tydligt omfattar alla olika former av kränkningar samt kränkningar som äger rum mellan elever såväl som mellan personal och elever.
- Skolans styrning och kvalitetsarbete bör förbättras så att skolan identifierar prioriterade mål för verksamheten samt tydliggör hur personalens insatser skall utvärderas och synliggöras.
- Skolans kvalitetsredovisning bör förbättras så att personalens bedömningar av måluppfyllelsen samt redovisningar av åtgärder tydligare framgår.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Eleverna ges inte möjligheter att nå de nationella målen i årskurs 5 i ämnet hem- och konsumentkunskap (bilaga 3 skollagen samt 2 kap. 6 § grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Personalen i Himnaskolan framhåller att den vardagliga kontakten med eleverna ger en god bild av hur varje elev utvecklas såväl socialt som kunskapsmässigt. Högläsning och elevernas fria skrivning säger mycket om elevernas utveckling menar lärarna. Elevernas kunskaper följs också upp med hjälp av tester och prov. En del av resultaten sammanställs för skolan och rapporteras vidare till ansvariga inom kommunen. Resultaten ligger också till grund för individanpassningar och stödinsatser. Däremot är inte resultaten i sin helhet kända på skolan.

Nedanstående tabell visar att varje år (2001–2005) bedöms ett antal elever i årskurs 5 inte klara de nationella proven. Någon trend i resultaten kan dock inte urskiljas utan måluppfyllelsen varierar mellan åren och mellan ämnen.

Tabell 1. Andelen elever i procent som klarade nationella proven i årskurs 5, åren 2001–2005

	2001	2002	2003	2004	2005
Engelska	80	81	93	86	89
Matematik	86	73	80	84	80
Svenska	91	80	70	97	86

I samarbete men den näraliggande Linghemsskolan har resultaten på de nationella proven i årskurs 5 använts för att titta på elevers kunskapsutveckling från årskurs 5 till årskurs 8 i ämnena engelska, matematik och svenska. Himnaskolan bör dock förbättra arbetet med att analysera och värdera resultaten så att personalen får en helhetsbild över vilka resultat undervisningen leder till samt underlag för att genomföra förbättringsinsatser i syfte att öka måluppfyllelsen.

Samtliga intervjuer pekar på att Himnaskolan upplevs som en trygg miljö där såväl elever som personal trivs. Eleverna berättar också om hur de genom värdegrundsarbete tränas i att uttrycka egna åsikter samt att lyssna till och respektera andras.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att Himnaskolan i högre utsträckning än i dag bör följa upp och analysera resultaten i samtliga ämnen samt låta dessa analyser ligga till grund för utveckling av undervisningen, så att fler elever ges möjlighet att nå målen.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

I Himnaskolan har arbetet med normer och värden varit prioriterat under en följd av år och i skolan finns en s.k. värdegrundsgrupp vars ansvar är att utveckla arbetet. I samtliga klasser genomförs olika övningar för att stärka elevernas självkänsla och inspektörernas bedömning är att arbetet fungerar väl.

Skolans arbete för att motverka kränkande behandling följer väl inarbetade rutiner. Skolans s.k. antimobbningsgrupp ansvarar för det förebyggande arbetet mot kränkande behandling samt för att vidta åtgärder när kränkningar inträffar. Antimobbningsgruppen genomför varje år en elevenkät som sammanställs klassvis och går igenom med varje klasslärare. Gruppens ansvar och rutiner finns beskrivna i ett antal dokumentet som tillsammans kan sägas utgöra skolans handlingsprogram mot kränkande behandling. Inspektörerna bedömer dock att handlingsprogrammet bör revideras så att det tydligt omfattar alla olika former av kränkningar samt kränkningar som äger rum mellan elever såväl som mellan personal och elever.

Skolan har en handlingsplan för hur läroplanens mål avseende elevernas ansvar och inflytande skall konkretiseras i Himnaskolan. Enligt lärarna har de kollegiala diskussionerna främst handlat om att få eleverna delaktiga i klass- och elevråd och personalen framhåller att de i högre uträckning önskar utveckla elevernas möjligheter till ansvar för och inflytande över det egna arbetet under ledning av skolans rektor.

Organisering, individanpassning och stöd

Personalen är indelad i tre arbetslag, s.k. spår, från förskoleklass till årskurs 5. Det mesta av samarbetet lärare emellan sker dock i årskursvisa arbetslag. Personalen är även indelad i ett antal ansvarsgrupper. Varje grupp har till uppgift att utveckla och dokumentera skolans arbete inom ett område, exempelvis elevinflytande, utvecklingssamtal och värdegrunden. I dagsläget finns inga samarbetsformer mellan förskoleklasserna och årskurs 1–5. Genom besök i förskoleklassen, årskurs 2 och 5 samt intervjuer med personal har inspektörerna fått se och höra exempel på hur arbetssätt och arbetsformer varierar och anpassas efter elevernas olika behov och intressen. Lärare i samma årskurs stämmer av hur olika arbetssätt och metoder fungerar. Inspektörerna bedömer att kvaliteten i samtliga verksamheter skulle främjas genom ett ökat samarbete mellan personalen i förskoleklass och grundskolan kring de gemensamma uppgifterna i läroplanen.

Himnaskolan har rutiner för att fånga upp och hjälpa elever i behov av särskilt stöd. Speciallärarstöd, enskilt eller i mindre grupp utanför klassrummet, är en vanlig stödsats. Åtgärdsprogram upprättas för elever i behov av särskilt stöd och det framkommer av intervjuer att såväl elever som föräldrar känner sig delaktiga i arbetet. Varje vecka träffas speciallärare och klasslärare för att stäm- ma av hur eleverna utvecklas. Det är inspektörernas bedömning att arbetet fun- gerar väl.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Personalen i förskoleklasserna har formulerat mål för barnens kunskapsmässiga, motoriska och sociala utveckling. För varje mål finns indikatorer angivna som visar när målet är uppnått. Målen stäms av för varje barn i samband med ut- vecklingssamtalen. Den totala måluppfyllelsen för förskoleklassernas arbete utvärderas av personalen i slutet av varje läsår.

Det finns en tradition i Himnaskolan att diskutera och konkretisera de nationel- la kursplanerna. För närvarande håller personalen på att revidera de lokala be- arbetningarna, och man har formulerat mål för samtliga årskurser (1–5) i ämne- na engelska, matematik och svenska. Av intervjuer framkommer att målen är väl kända av elever och föräldrar.

Skolan har inget dokument benämnt arbetsplan. Däremot finns som stöd för arbetet i Himnaskolan ett tjugotal handlingsplaner som innehåller mål och ruti- ner för olika områden bland annat utvecklingssamtal och övergångar mellan olika skolformer och årskurser. Det framkommer av intervjuer att flertalet pla- ner är aktuella och används i det dagliga arbetet med eleverna. Enligt persona- len är planerna dock för många för att man skall hinna med att revidera och utvärdera arbetet i den grad man önskar. Det vore önskvärt att kraftsamla kring några angelägna områden, exempelvis elevinflytande, menar personalen. In- spektörerna bedömer att arbetet med att utveckla och förbättra verksamheterna skulle underlättas av att skolan identifierade ett antal prioriterade mål/områden.

Verksamheten följs upp och utvärderas på olika sätt och i olika former. Genom intervjuerna framkommer att personalen följer upp och utvärderar verksamhe- ten tillsammans med eleverna såväl skriftligt som muntligt. Som exempel kan nämnas att en av lärarna utvärderar sin egen insats genom en enkät till sina ele- ver och deras föräldrar. En hel del av detta arbete sker dock i det tysta av den enskilda läraren och är inte synligt för hela skolan. I de olika ansvarsgrupperna bestämmer gruppmedlemmarna själva hur årets arbete, exempelvis med värde- grunden, skall utvärderas och förbättras. Skolan saknar dock en övergripande struktur för kvalitetsarbetet som visar hur de olika delarna i kvalitetsarbetet hänger ihop och bidrar till en utveckling av skolan. Som tidigare nämnts har skolans resultat på tester och nationella prov inte varit föremål för kollegiala diskussioner och analyser i någon större utsträckning.

Utifrån den kommungemensamma modellen har personalen med hjälp av BRUK¹ beskrivit och dokumenterat genomförda insatser inom kommunens

¹ BRUK står för Bedömning, Reflektion, Utveckling, Kvalitet och är ett av Skolverket utarbetat verktyg för kvalitetsarbete i förskola och skola

prioriterade områden samt vissa resultat och processer. Detta arbete har utgjort underlag för skolans kvalitetsredovisning som rektorn har sammanställt för 2004. Kvalitetsredovisningen innehåller dock få bedömningar av i vilken utsträckning de nationella målen förverkligats samt få redovisningar av de åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse, vilket bör förbättras.

Ledning och kommunikation

Himnaskolans rektor är lärare och har genomgått den statliga rektorsutbildningen. Hon har varit rektor för skolan i många år och ser som sin främsta uppgift som pedagogisk ledare att skapa förutsättningar för personalens och elevernas utveckling. Tillsammans med tre s.k. spårledare bildar rektorn skolans ledningsgrupp. I ledningsgruppen diskuteras och formuleras uppdrag till de olika ansvarsgrupperna. Enligt rektorn omfattas inte förskoleklasserna av de frågor som ledningsgruppen diskuterar och därför träffar rektorn representanter för förskoleklassen i särskild ordning. Rektor träffar all personal varannan vecka då tiden främst ägnas åt informationsutbyte.

Intervjuad personal framhåller att rektorn på ett bra sätt tar ansvar för olika praktiska frågor. De vill dock se mer av ett pedagogiskt ledarskap som inriktas mot att sammansvetsa förskoleklass och årskurserna 1–5 i riktning mot det helhetsperspektiv och den ”röda tråd” som genomsyrar läroplan och kursplaner. Det är enligt inspektörerna angeläget att rektorn försäkrar sig om att personalen i Himnaskolans förskoleklasser och grundskoleklasser ges tillräckliga möjligheter att tillsammans arbeta för att varje elev uppnår målen för utbildningen.

I Himnaskolan finns ett föräldraråd där de s.k. klassföräldrarna regelbundet träffar rektorn och representanter för personalen. Av intervjun framkommer att föräldrarna är mycket nöjda med den information av generell karaktär som de får genom föräldrarådet och föräldramöten, men också med den information som var och en får om sitt eget barns utveckling i samband med utvecklingssamtal.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att arbetsmiljön och den pedagogiska verksamheten övergripande är av god kvalitet.

Arbetet med att konkretisera målen i kursplanerna och att kommunicera dessa med elever och föräldrar är framträdande och fungerar väl, i synnerhet i ämnena svenska, engelska och matematik. Även värdegrundsarbetet inklusive det förebyggande arbetet mot kränkande behandling har på ett positivt sätt en framträdande roll i skolan och resultaten av arbetet följs upp och utvärderas regelbundet. Det är dock angeläget att rektorn försäkrar sig om att personalen i Himnaskolans förskoleklasser och grundskoleklasser ges tillräckliga möjligheter att tillsammans arbeta för att varje elev uppnår målen för utbildningen.

Himnaskolans handlingsprogram mot kränkande behandling bör revideras så att det tydligt omfattar alla olika former av kränkningar samt kränkningar som äger rum mellan elever såväl som mellan personal och elever.

Styrningen av skolan framstår som otydlig och bör förbättras. Visserligen kan ett tjugotal handlingsplaner sägas utgöra skolans arbetsplan, men i dagsläget

anser personalen att antalet mål och planer är alltför omfattande. Uppföljning och utvärdering av verksamheten sker, men en övergripande struktur för kvalitetsarbetet saknas för närvarande.

Skolans kvalitetsredovisning behöver förbättras så att skolans bedömningar av måluppfyllelsen och förslag till åtgärder tydligare framgår.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl. a. skollagen.

Himnaskolans elever har överlag tillgång till den utbildning som skall erbjudas. I skolans timplan finns dock ingen tid avsatt för ämnet hem- och konsumentkunskap under årskurserna 1–5. Enligt rektorn har ledningsgruppen för ”Område Linghem” kommit överens om att vissa teoretiska moment skall genomföras under årskurserna 1–5 inom ramen för övrig undervisning, medan de praktiska momenten får vänta till årskurserna 6–9. Konsekvenserna av detta blir dock enligt inspektörerna att eleverna inte ges möjligheter att nå målen för årskurs 5 i ämnet, vilket är en brist.

Skolans resurser avseende personalens utbildning bedöms vara av god kvalitet eftersom samtliga lärare har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva. Flertalet elevassistenter är förskollärare eller fritidspedagoger.

Skolans lokaler är från tidigt 1970-tal. Personalen utnyttjar samtliga utrymmen för undervisning och ger eleverna möjlighet att använda grupprum och korridorer för grupparbeten och enskilda studier. Skolans bibliotek är välsorterat och välbesökt. Läromedel och datorer finns av god kvalitet.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att förutsättningarna för utbildning är goda i Himnaskolan. Eleverna har, med undantag för ämnet hem- och konsumentkunskap, tillgång till den utbildning de har rätt till och utbildningen genomförs med resurser av god kvalitet.

Datum
2006-04-07

Ort
Linköping

Eleonor Duvander

Birgitta Knutsson Rohdin